Največji slovenski dnevnik v Združenih državah
Velja za vse leto . . . $6.00
Za pol leta $3.00
Za New York celo leto . $7.00
Za inozemstvo celo leto $7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The largest Slovenian Daily in the United States.
Issued every day except Sundays and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CHelsea 3—3878 | Entered as Second Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1870 | TELEFON: CHelsea 3—3878

NO. 25. — ŠTEV. 25. | NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 31, 1933. — TOREK, 31. JANUARJA 1933 | VOLUME XLI. — LETNIK XLI.

ADOLF HITLER NOVI KANCLER NEMŠKE REPUBLIKE

PREDSEDNIKU HINDENBURGU JE MORAL OBLJUBITI, DA BO IZPOLNJEVAL DOLOČBE USTAVE

Nemčija je dobila kabinet narodne koncentracije. Bivši državni kancler von Papen je postal podkancler. — "Nemčija bo živela v miru in prijateljstvu z vsem svetom". — Državni zbor se bo sestal dne 7. februarja. — Hitler je obljubil, da ne bo preganjal Židov.

BERLIN, Nemčija, 30. januarja.—Adolf Hitler, voditelj nemških narodnih socijalistov (fašistov), je danes dosegel svoj cilj, po katerem je tako dolgo hrepenel. Postal je namreč kancler nemške države.

Napori Hitlerja in državnega predsednika Hindenburga, da se reši Nemčija politične zmede, so izzvali veliko navdušenje med nemškimi nacijonalisti.

Sedaj, ko je Hitler dosegel svoj cilj, je njegova naloga dokazati, da je vreden zaupanja, ki ga stavlja vanj trinajst milijonov nemških volilcev.

Narodni socijalisti in nemški nacijonalci so se združili ter osnovali močno politično fronto, ki se je še pred kratkim zdela nekaj nemogočega.

S tem, da je imenoval državni predsednik von Hindenburg Hitlerja za nemškega kanclerja, je poveril vodstvo državne vlade v Avstriji rojenemu bivšemu armadnemu korporalu.

V njegovem kabinetu se nahajata tudi njegova tovariša dr. Wilhelm Frick in Wilhelm Goering ter voditelj nemških nacjonalistov Alfred Hugenberg.

Nocoj je Hitler prvič predsedoval seji novega ministrstva, ki ga je označil kot "kabinet narodne koncentracije".

Na seji je bilo sklenjeno, da bo nova vlada odločno nasprotovala vsaki politiki zatiranja, gospodarskim pustolovščinam in finančnim eksperimentom.

Hitler je pozval svoje tovariše, da pod nobenim pogojem ne smejo razočarati zaupanja, ki ga stavlja v novo vlado pretežna večina nemškega naroda.

Pozneje je rekel časniškim poročevalcem, da bo nova vlada sodelovala v miru in prijateljstvu z vsem ostalim svetom.

Pred imenovanjem je moral Hitler obljubiti predsedniku Hindenburgu da bo vladal soglasno z ustavo in do ne bo skušal uveljaviti nikakih diktatorskih odredb. Tudi glede Židov je moral obljubiti, da jih ne bo preganjal. Uniformirane udarne čete narodnih socijalistov in oddelki Stahlhelma so priredili zvečer pred državno pisarno veliko demonstracijo. Šele pozno zvečer se je posrečilo pregovoriti Hitlerja, da je prevzel kanclersko mesto pod pogoji, ki mu jih je stavil predsednik Hindenburg. Pa tudi Hindenburg se je dolgo obotavljal, če bi imenoval Hitlerja ali ne. Prepad med generalnim feldmaršalom in bivšim korporalom je slednjič uspešno premostil bivši kancler Franz von Papen.

Stranke, ki podpirajo novo vlado, imajo v državnem zboru 247 glasov, dočim je potrebnih za večino 293 glasov. Nova vlada upa, da bo že vsaj v glavnih točkah sodeloval ž njo tudi centrum, vsled česar ji bo zajamčena zaupnica.

Državni zbor se bo sestal dne 7. debruarja.

Bivši kancler Franz von Papen zavzema v novi vladi mesto podkanclerja. Zunanji minister je Konstantin von Neurath.

Značilne so izjave socijalističnega časopisja. — "Vorwaerts" pravi naprimer: —

Z imenovanjem tega kabineta je prevzel državni predsednik strahovito odgovornost. Skrbeti bo moral, da se vlada ne bo odstranila od ustavnih temeljev ter da bo takoj odstopila, kakorhitro bo imela proti sebi večino v državnem zboru. Če bo storjen vsak poskus, obdržati v sedlu to ustavi nasprotno manjšinsko vlado, bo zavladal položaj, ki bo prisilil delavstvo k zadnjim in skrajnim naporom.

DOORN, Holandska, 30. januarja. — Ko je zvedel bivši kajzer, da je imenoval Hindenburg za državnega kanclerja Adolfa Hitlerja, je baje rekel, da je s tem storjen korak v pravo smer.

Bivši prostolonaslednik Wilhelm ni hotel odgovarjati časniškim poročevalcem na njihova vprašanja.

Henry Ford bo skušal zlomiti stavko

V BRIGGSOVO TOVARNO BO POSLAL SVOJE DELAVCE

DETROIT, Mich., 30. januarja. — Stavkarji pri Briggs Manufacturing Company še vedno piketirajo Briggsove tovarne, vsled česar je moral Ford zapreti vse svoje tovarne za avtomobile. Briggs Co., ki je zalagala tovarne Ford Motor Company z ogrodji za avtomobile, je naznanila, da bo zaposlila skebe mesto starih delavcev, ki nočejo sprejeti novih plačilnih pogojev.

Državni truparji, šerifovi deputiji in policisti v Highland Parku, ki bodo bodo oboroženi s puškami in bombami, se pripravljajo, da bodo varovali one delavce, ki bodo hoteli delati. Voditelji stavke so izjavili, da bodo poskušali preprečiti produkcijo v večjem obsegu.

Stavkarji pravijo, da bodo Briggs Companiji predložili zahteve za višje plače. Njihovi voditelji pravijo, da se bodo stavkarji vrnili na delo, ako kompanija ustreže njihovim zahtevam. Podatkov o novih zahtevah niso obj javili.

Briggs Company je navadno zaposljevala do 6000 delavcev.

Fordovi uradniki so rekli, da bodo mogoče postavili svoje brezposelne delavce v tovarno Briggs Company, kjer rabijo stroje, ki so Fordova last, ali pa bodo zgradili neodvisno tovarno za izdelovanje avtomobilskih ogrodij.

Vsled modernih naprav v Fordovih tovarnah bi mogli pričeti izdelovati avtomobile šest ur potem, ko prične z delom Briggs Manufacturing Company.

Stavkarji so opazili, da je Briggs Manufacturing Company korak za korakom pristajala v njihove zahteve, razun da bi se popogajala naravnost s stavkarji, česar kompanija noče napraviti.

Henry Ford, ki je prejšnji teden rekel, da je to stavko povzročila neka tekmovalna tvrdka, ki je hotela preprečiti izdelovanje Fordovih novih modelov, je pripravljen na svojo pest boriti se proti tej stavki.

Briggs Company ima pogodbo, da oskrbuje Ford Motor Company z 9 odstotki avtomobilskih ogrodij, toda izdeluje jih s Fordovimi stroji. Glavna tovarna je v Highland Parku v prejšnji glavni tovarni Ford Motor Company, v kateri je dosegel Ford največje uspehe.

FINSKA NAJ SE PRIPRAVI

General Mannerheim zahteva, da Finska ojači svojo obrambo. — Po njegovem mnenju mir ne more večno trajati.

Helsingfors, Finska, 30. jan. — Ob 15-letnici izbruha državljanske vojne je general Justus Mannerheim izdal patriotičen poziv na narod, da ojači svojo obrambo s povečanjem armade in utrdbami.

Mannerheim je finski "beli general", ki je vodil boj proti komunističnim upornikom in je sedaj predsednik sveta za narodno obrambo.

General Mannerheim pravi, da mirovno razpoloženje Finske ni zadostna jamščina za mir, kajti sedanje grajenje velikega števila cest in že izmerjenih železnic proti našim mejam nam ne dovoljuje, da bi verovali v večni mir.

— Nedavno je bilo mnogo govorjenja, da bi se mednarodni spori poravnali z mirnimi sredstvi, — je nadaljeval general Mannerheim, — toda je še vedno neumestno, ako bi naslanjali svojo neodvisnost na mednarodne sporazume, kar je razvidno iz mnogih sedanjih sporov, ki so bili navzlic posredovanja slednjič rešeni z orožjem. Izpostavljena lega Finske zahteva močno obrambo. Izdatki za orožje predstavljajo zavarovalne premije za neodvisnost dežele.

V konen je general Mannerheim izrazil upanje, da se bo patriotična gorečnost naroda in odločnost za samoobrambo odločno nadaljevala.

LINČANJE NA BOLGARSKEM

Komitaši so ustavili vlak. Policistom so iztrgali tri morilce in jih ustrelili.

Sofija, Bolgarska, 30. januarja. Žalosten zgled linčanja so pokazali macedonski revolucijonarji, ki so linčali tri zločince, ki so bili pod policijsko stražo na potu v Svet Vraš, da se zagovarjajo pred sodiščem zaradi roparskega umora.

Te tri žrtve so: Čifčeff, Gjuroff in Červenkoff. Vsi trije so bili pod obtožbo, da so oropali in umorili nadučitelja Daskaloffa v oktobru. Pod močno policijsko stražo so bili v vlaku na potu iz kaznilnice v Gornji Djumaji v Sveti Vraš k sodnijski obravnavi.

Na nekem samotnem kraju je petdeset močno oboroženih mož vstavilo vlak ter so razorožili policiste. Polovica mož je stražila potnike, ostali pa so ujetnike postavili k drevesom in so jih ustrelili.

Ti revolucijonarji najbrže pripadajo stranki Mihailoffa. Po dejanju so odkorakali.

BOLJŠA SMRT KOT REVŠČINA

Mlada mati umorila tri otroke. — Ne mara biti spoznana za neumno. — Grozno dejanje je storila pri popolnem razumu.

Charleston, Ill., 30. januarja. — "Smrt je bila boljša kot pa revščina in svojih otrok nisem hotela zapustiti".

S temi besedami je prikupljiva, 30 let stara Mrs. Inez Carroll pojasnila, zakaj je svoje tri majhne otroke vtopila v kopalnici.

V pondeljek je mirno hodila po svoji sobi in stoično čakala, da stopi pred sodnika.

Otroke vtopila pred štirimi meseci v kopalni sobi nekega hotela v Mattoon, Ill., ko je bila družina popolnoma brez vseh sredstev.

Njeni zagovorniki, ki jo bodo branili s trditvijo, da ni zdravega razuma, so bili razočarani, ko se je obtoženka branila tega zagovora, rekoč:

— Bila sem ~~pri~~ popolnem razumu, ko sem to storila.

— Pri pameti sem tudi še sedaj. Storila sem, ker sem mislila, da drugega izhoda ni. Razmere so me premagale. Sklenila sem, da je smrt boljša kot pa revščina. In svojih otrok nisem hotela zapustiti.

— Zdaj pa edino prosim za priložnost, da se združim ž njimi.

Mrs. Carroll je pripovedovala, kako je usmrtila svoje otroke. Najprej jim je dala zastrupljen candy. Nato pa je celo noč hodila po sobi in čakala na učinek strupa. Ko so proti jutru še vedno kazali znake življenja, se je odločila, da jih vrže v kopalno bano in jih vtopi.

Ko so bili mrtvi, je obrisala njihova trupla, jih položila v posteljo in jim počesala lase. Nato se je skušala sama vtopiti.

RUSIJA BO ODPUSTILA DIJAKE

Moskva, Rusija, 30. januarja. Iz vseučilišč v Moskvi bo odpuščenih okoli 10,000 dijakov, ker jih je preveč in ni dovolj sredstev za njih podporo.

Za vzrok bo vlada navedla slabo učenje in slabo obnašanje. Odpuščeni dijaki bodo poslani na delo v gozdove in v rudnike po vladni odredbi, da mora vsakdo iti na mesto, kjer je njegovo delo najbolj potrebno.

NOV ZAROTNIK V MANDŽURIJI

Princ Kung je določen za vladarja v Mančukuo državi. — Vojaški svet je odredil njegovo aretacijo.

Peiping, Kitajska, 30. jan. — Vojni svet v Peipingu je odredil aretacijo Pu-weia, ki je drugače znan pod imenom prine Kung, ki je bratranec vladarja v Mančukuo princa Henryja Pu-yija.

Poveljnik žandarmerije, general Čao Wen-kai dolži Pu-weija, da zbira prejšnje monarhiste na cesarskem dvoru za nastop v Mančukuo ter označuje princevo delovanje za nevarnost Peipinga.

Pu-wei je bil večkrat imenovan kot mogoči vladar nove Mančukuo države. Že prej je bil na sumu, da je z monarhisti spletkaril na severnem Kitajskem v namenu, da posadi princa Henryja Puyija zopet na kitajski prestol.

Kitajska poročila naznanjajo, da je nekaj vojakov prejšnje armade generala Su Ping-wena prišlo do severne meje Jehola. Te čete, katere vodi poveljnik Tang Hsin-čung, so bile udeležene pri vstaji železniških stražnikov v septembru pod vodstvom Su Ping-wena. Vsled tega je bila železniška zveza v Čalantumu prekinjena skoro tri mesece. Pod silnim udarcem japonske armade je bil general Su z nekaj tisoč vojakov pobegnil čez mejo v sovjetsko Rusnji. Tangovi vojaki pa so se umaknili proti jugozapadu skozi notranjo Mongolijo.

Kitajska poročila pravijo, da se ob železnici Tahušan-Tungliao, ki teče vsporedno ob vzhodni meji Jehola, premikajo močni oddelki japonskih vopakov. Cela japonska osma divizija, ki je pred kratkim prišla iz Japonske, in del 12. divizije in dve brigadi mančukuo vojakov je nastanjenih v Tahušanu, kjer se Tahušan-Tungliao železnica združi z Peiping-Mukden progo. Japonci zatrjujejo, da so bili prisiljeni do teh operaaij, ker kažejo kitajski prostovoljci ob južni meji Jehola veliko bojevitost.

Kitajci poročajo, da je prišlo 23. januarja do hudega spopada med kitajskimi in japonskimi četami blizu Čaoyanga v vzhodnem Jehola in da je bilo ubitih 30 Japoncev.

Šanghaj, Kitajska, 30. jan. — Kitajsko poročilo zopet naznanja, da so japonski letalci bombardirali mesto Kailu v severovzhodnem delu Jehola. Pri tem bombardiranju je bilo porušenih 100 poslopij in ubitih večje število prebivalcev. Nadalje se poroča, da je japonska infanterija napadla Fohsin v vzhodnem Jeholu, toda so jih Kitajci odbili in Japonci so izgubili 250 mož.

Japonske vojaške oblasti so prepovedale saditi koruzo 1000 metrov na vsaki strani južne mandžurske železnice in 2000 metrov od vsake železniške postaje. Japonci so izdali to odredbo, da se Kitajci ne bi mogli skrivati v koruzi.

JAPONSKI MORILEC BO USMRČEN

Tokio, Japonska, 29. januarja. Tomekiči Sagoya, ki je ustrelil bivšega ministrskega predsednika Yuko Hamakuči leta 1930, je bil obsojen na smrt.

PET TISOČ LETAL ZA SOVJ. RUSIJO

Državna industrija z a zrakoplove bo znatno povečana. — Letala so najboljše obrambno orožje.

Ženeva, Švica, 30. januarja. — Iz zaneslijvega vira se je izvedelo, da namerava sovjetska vlada zgraditi največje zračno brodovje, ker je že izdala povelje za povečanje državne letalne industrije. Po tej odredbi mora ta industrija v določenem času izdelati 5000 aeroplanov in 15,000 motorjev za aeroplane.

Dasiravno so prišla poročila iz različnih virov in se med seboj nekoliko razlikujejo, je vendar dognano, da ima sovjetsko zračno brodovje nad 2000 aeroplanov.

Odkar so se na Daljnem Iztoku pričeli zbirati vojni oblaki in še posebno, odkar sta Rusija in Japonska pričeli govorti o medsebojnem sumničenju, sta najvišji svet delavcev in komisar za zračno obrambo združila svoje moči za zgradbo aeroplanov, ker so po mnenju ruskih vojaških krogov aeroplani najboljše obrambno orožje na Daljnem Iztoku.

Berlinski list "Illustrierte Zeitung" prinaša prvo sliko velike sovjetske šole. To je tudi letališče, na katerem se mladi vojaki vežbajo v letanju, v streljanju in metanju bomb iz aeroplanov. Izjavlja se, da je sedaj v tej vojaški akademiji okoli 3000 častnikov, pilotov in mehanikov, ki tukaj nadaljujejo svoje učenje v letanju.

VELIKI DOHODKI INDIJANCEV

Pawhuska, Okla., 29. januarja. Ravnatelj urada za petrolej in gorljivi plin v Osage, George Besaulieap, je v svojem poročilu naznanil, da je 2227 Indijancev, ki imajo lastninsko pravico petrolejskega ozemlja, dobilo za petrolej in gorljivi plin $240,000,000, ali za vsako osebo $110,000.

Pokrajina ima že 9480 petrolejskih vrelcev in 431 plinovih naprav in zemlja še dolgo ne bo izčrpana. — Celo ozemlje meri 1,147,000 akrov.

Indijanci na tem ozemlju so najbogatejši svojega rodu.

AVSTRIJA JE PREVAŽALA OROŽJE

Dunaj, Avstrija, 29. januarja. Angleški in francoski minister sta se zglasila pri kanclerju Dolefussu in sta prosila za pojasnilo glede prevoza orožja iz Italije preko Avstrije na Ogrsko. Rolefuss je obema poslanikoma zagotovil, da jima bo poslal tozadevno poročilo.

VIŠEK POŽRTVOVALNOSTI

Fairbanks, Alaska, 30. jan. — Pasja vprega in aeroplan sta igrala dramatični vlogi v rešitvi nekega bolnega moža, ki je ležal v samotni koči ob Wood River.

Majner Bob Buzby, je v svoje sani vpregel pse in se noč in dan vozil po sneženih planjavah, v mrazu 50 stopinj pod ničlo, iz Wood River v Fairbanks, da sporoči zdravnikom o žalostnem stanju svojega prijatelja.

Dvajset minut nato, ko se je Buzby pripeljal s svojimi psi v mesto, je bil že znani pilot Joe Crosson v svojem aeroplanu z zdravnikom na poti v Wood River in tri ure pozneje sta ga pripeljala v Fairbanks kjer so bolnika poslali v bolnišnico.

"Glas Naroda"

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)

Frank Sakser, President — L. Benedik, Treas.

Place of business of the corporation and addresses of above officers:
216 W. 18th Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays

Za celo leto velja za Ameriko in Kanado $6.00	Za New York za celo leto $7.00
Za pol leta $3.00	Za pol leta $3.50
Za četrt leta $1.50	Za inozemstvo za celo leto $7.00
	Za pol leta $3.50

Subscription Yearly $6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvzemši nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnje bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 216 W. 18th Street, New York, N. Y.
Telephone: CHelsea 3—3878

PO NAROČILU VATIKANA

Iz domovine prihaja dvoje značilnih poročil.

Papež je odobril slovenski prevod cerkvenega obrednika, malo kasneje so pa jugoslovanski škofje izdali pastirski list, v katerem napadajo sokolostvo, češ, da ideali, ki jih zasleduje Jugoslovanski Sokol, niso v soglasju z nauki katoliške cerkve.

Vsled novega dovoljenja Vatikana, se bodo, razen maše, vršili po slovenskih cerkvah v Jugoslaviji vsi cerkveni obredi v slovenskem jeziku.

Hrvatje imajo že od davna svoj hrvatski cerkveni obrednik. Sedaj so ga dobili še Slovenci, in tisti naši ljudje, ki so Vatikanu slepo vdani, domnevajo, da je s to svojo odredbo Vatikan priznal tudi Slovence kot narod.

Značilno pri tem je pa to, da se smejo slovenskega cerkvenega obrednika posluževati le duhovniki v Jugoslaviji.

Slovenci v Julijski Benečiji — nad pol milijona jih je — morajo moliti Boga v laškem jeziku oziroma ga molijo molče, ker laščine ne znajo.

Raz prižnico ali izpred oltarja ne sme biti v Julijski Benečiji izgovorjena nobena slovenska beseda.

To povelje je dal Mussolini, in Vatikan se mu je brezpogojno vklonil.

Odredba glede rabe slovenskega obrednika je torej enostranska in polovičarska, ker ne velja tudi za naše ljudi v zasedenem ozemlju.

V stiku z Vatikanom oziroma z Mussolinijem je tudi zadnje pastirsko pismo jugoslovanskih škofov.

Ko je pred petimi leti prevzel kralj Aleksander državne vajeti in razpustil vse politične stranke, je postal Sokol nekaka državna organizacija, slična italijanski fašisitčni milici.

Jugoslovanski Sokol je že dolgo časa Mussoliniju trn v očeh. In zato ne trdimo preveč, če govorimo o nekaki zvezi med Mussolinijem, Vatikanom in zadnjim pastirskim listom jugoslovanskih škofov.

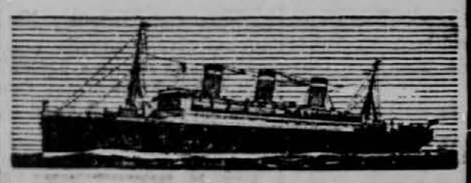

Ste namenjeni v Evropo?

Kdorkoli želi potovati letos v domovino, za stalno, ali le na začasni obisk svojcev, naj vsekakor piše po naša navodila za potovanje in prepričal se bo, da bo za mal denar udobno in hitro potoval. Pošljemo jih vsakomur brezplačno.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
216 West 18th Street
New York, N. Y.

MALIKOVALCI ČLOVEKA

Pariški tisk prinaša veliko število spominov na Gambetta ob petdesetletniei njegove smrt. Znamenit govornik je imel burno življenje. Ko je bil po sedanskem sramotnem porazu dne 6. avgusta leta 1870 ujet s 100,000 vojaki tudi Napoleon III., je ponoči zapustil Gambetta z balonom Pariz. Po nevarni vožnji je kot diktator vodil iz Bordeauxa francosko vojno zoper zmagovalne Prusake. Dve leti po Sedanu je pokopal isti Gambetta kot narodni poslanec drugi imperij. Zaklical je v parlamentu: "Louis Napoleon Bonaparte in njegova dinastija sta za vselej nehala vladati na Francoskem." — Ta klic je pomenil začetek nove republike..... Gambetta je bil vedno brezverec in proticerkveni politik. Kljub temu je moral naposled privoliti na katoliški cerkveni zakon. Žena, ki jo je imel rad, ne bi sicer mogla postati kot zvesta katoličanka njegova soproga. Nenadna bolezen pozimi leta 1881. pa je prekrižala te načrte. Gambetta je ležal in tožil nad neznosnimi bolečinami. Samo najmlajši izmed poklicanih zdravnikov je spoznal gnojno vnetje slepiča in zahteval operacijo. — Slednja bi Gambettu nedvomno rešila življenja. A deset starejših profesorjev je enoglasno proglasilo da se ne sme po nepotrebnem tvegati življenje "očeta domovine" in napadla "zelenca", ki je zagovarjal "modne nepoznane bolezni". (Slepič takrat ni bil nikoli izrezan.) Gambeta je trpel naprej. —

Zvečer 31. decembra je vprašal nekega rojaka: "Koliko je ura?" "Šest bo kmalu." "O, še šest ur do konca tega pošastnega leta!" je zastokal bolnik. Ugasnil je opolnoči s tem "pošastim letom" vred.... Gambetovi ostanki so imeli čudno in žalostno usodo. Omeniti je še, da je izgubil že kot mladenič desno oko. Neki pariški kirurg ga je moral odstraniti. Kaj se je z njim zgodilo potem? Pariški listi so pogreli dosti starih zgodb. Eni so trdili, da je prodal kirurgov asistent pozneje, ko je postal Gambetta slaven, oko v New Yorku, kjer ga varuje neki bogataš; drugi, da se nahaja oko na Ruskem. Kirurg ga je baje podaril takoj po operaciji nekemu ruskemu docentu, ki je prišel iz Kijeva v Pariz, da bi se izpopolnil. Izkazalo se je, da so vse te zgodbe neresnične. Gambettovo oko se nahaja slejkoprej v Parizu pri njegovem sorodniku, dramaturga in intendantu komične opere P. B. Gheusiju. Slednji je oko prejel od kirurgove vdove, ki ga je varovala več deset let. Gheusi pripoveduje v svoji knjigi (La Vie et la Mort singulieres de Gambetta. Paris. Albin Michel. Knjiga je pravkar izšla) tudi grozne prizore po smrti. Prijatelji in častilci so po kosih raznesli skoro vse Gambettovo truplo. Mož, ki ga je balsamiral, pripoveduje: "Eden je izluščil kosti desnice, drugi si je vzel slepič. Dr. Berthes je zavil v papir srce in dr. Fieusal je odnesel lobanjo. Med tem ko so me poslali v lekarno stehtati možgane, so odnesli vse. Ostale so od Gambetta le še cunje mesa. Za silo sem vse skrpal skupaj in zmašil v krsto." Leta 1909. je postavila Nizza utemeljitelju tretje republike velikansko piramido in sklenila prenesti tja njegove ostanke. P. Gheusi kot zastopnik sorodnikov je bil navzoč pri odpiranju družinske grobnice na mestnem pokopališču. Hrastova krsta je bila zavarovana po trojni svinčeni. A ko so dvignili pokrov, so se navzoči zgrozili. Balzamirano truplo je bilo zavito v belo svileno odejo, a na sviteni blazinici ni bilo nobene glave. "Zaprite!" je zaihtel Gambettov nečak. Nihče ne ve, kje je zdaj ta lobanja. Roke so zdaj v nekem muzeju na deželi. Podedoval jih je po smrti onega poslanca, ki jih je odnesel. Srce, ki je spremenilo več lastnikov, je naposled dospelo v pariški Pantheon. Gheusi je vprašal omenjenega večera v Nizzi Clemenceauja, ali bi res utegnila strohneti lobanja pod vplivom razhlapine živega srebra, ki so jo rabili pri blazamiranju? — Clemenceau, ki je bil sam zdravnik po poklicu, je samo skomizgnil z rameni in rekel, da so te domneve nekega kirurga iz Nizze smešne: — "To je popolnoma izključeno. V Gambetovi krsti ni bilo nikoli nobene lobanje."

SMRTNA KAZEN ZA LABODA

Sodišče v angleškem mestu Chelmsfordu stoji pred težko odločitvijo. Gre za vprašanje, ali kaže obsoditi človeka na smrt, ker je ustrelil pet labodov. Na prvi pogled je to vprašanje naravnost smešno, toda v Angliji, kjer veljajo vsi zakoni, ki niso bili izrecno odpravljeni, pa naj bodo še tako zastareli in nespametni, se bo moralo sodišče hočeš nočeš pečati z njim in najti izhod, da zakon ne bo kršen. V Chelmsfordu je še sedaj v veljavi prastari zakon, po katerem mora biti obsojen na smrt kdor ubije laboda. Ta zločin je zakrivil nedavno veleposestnik kapitan Gerard Fane, ki je ustrelil kar pet labodov in je torej zaslužil prav za prav petkratno smrtno kazen.

Kapitan pa ni surov neotesanec, temveč miroljuben, odlikan sportnik, zlasti navdušen ribič. Labodi so v bližnji reki neprestano pokončavali ribe, posebno manjše. Ribolov je kapitanov in ker je bila velika nevarnost, da ostane reka brez rib, je kapitan vseh pet labodov ustrelil. Ljudje so ga pa takoj ovadili in zdaj stoji sodišče pred težkim vprašanjem, kako najti izhod, da naloži kapitanu samo denarno globo, ne pa da bi obsodilo na smrt, kakor zahteva zakon.

ZARADI OČITKOV V SMRT

Pretresljiva rodbinska tragedija se je odigrala v nedeljo na Dunaju. 16 letna Poljakinja Kaleua pl. Turzanska, pastorka dispomenta Zbetka, se je zastrupila s plinom. Zapustila je poslovilno pismo, ki v njem pravi, da so jo pognali v smrt materini očitki, češ, da ničesar ne zasluži. Mati je bila prvotno omožena z bogatim poljskim plemičem Turzanskim. Bila je pa zelo potratna in je sčasoma pognala vse moževo premoženje. Mož je umrl v bedi, njegova vdova se je pa pozneje poročila z disponentom dunajske rafinerije Abtman, Čehom Zbetkom.

RAD BI ZVEDEL kje se nahaja **Anton Skrlj**, doma iz Šembij. Leta 1924 se je nahajal v Sharpsville, Pa. Prosim cenjene rojake, če kdo ve kaj o njem, naj mi sporoči, ako pa sam to čita, naj se mi oglasi. **Andrej Brgoč, 1204 Pine Way, Braddock, Pa.**
(2x 20&31)

Mali Oglasi
imajo velik uspeh
Prepričajte se!

Naši v Ameriki.

Prejšnjo nedeljo zvečer ob 7.30 sa šli Miss Anica Koel, stara 15 let, ter njena sestra Jane, stara 20 let, kropit umrlega strica Fr. Bojca v Clevelandu. Par sto korakov od doma je neznan lopov ustrelil ter zadel Anico v bok. Ta je sicer začutila bolečine, vendar je šla s sestro na dom umrlega. Tam pa so postale bolečine neznosne ter se je poklicalo zdravnika, ki je odpeljal deklico v E. 79. St. bolnico, ter je ugotovil, da ima dekle kroglo v boku. Kakor se poroča, je njeno stanje sedaj izven nevarnosti. Cela zadeva je prava zagonetka, kajti deklica je mirna, tiha. Policija je pretaknila vso okolico brez uspeha

— V četrtek dopoldne je pogi bolezni preminula v Clevelandu rojakinja Mary Pokelšek, rojena Vitigoj. Stara je bila šele 37 let. Zapušča moža in dva sina, dva brata v Newburghu in brata Antona v Pennsylvaniji. Ranjka je bila rojena v Dolenji vasi, fara Čatež na Dolenjskem, kjer zapušča enega brata v eno sestro. V Ameriki je bivala 19 let.

— 26. januarja je pobegnil iz držav. umobolnice v Newburghu, Ohio, John Oven, star 53 let. Mož je nenadoma zdivjal pri delu v kuhinji ter pričel bežati. Skočil je preko nekega sedem čevljev visokega plota, ter bežal dve milji daleč do Garfield parka. Dva stražnika, ki sta tekla za njim, sta videla, kako je Oven tekel v bajer, ki se nahaja v parku, dokler mu ni voda segala do vratu. Stražnika sta mu ponujala cigarete, da bi ga zvabila ven, toda bilo je zastonj. Vrglo se mu je tudi vrv, da bi se ga potegnilo na suho, pa je ni hotel zgrabiti. Prizor je opazovalo okrog 100 ljudi in prišli so trije policijski skvadi, ki so se na vse načine trudili, da bi nesrečnika rešili, ko je Oven pričel nenadoma otepati z rokami okrog sebe, potem pa je izginil pod vodo. Pogreznil se je očividno v blatu.

Oven se je nahajal v umobolnici že 14 let. Ko je bil poslan tja, je stanoval na Turney Rd.

Vodstvo bolnice pravi, da je bil do tega dneva vedno miren in z njim niso imeli nikakih neprilik.

Pokojni zapušča soprogo in pet otrok ter veliko sorodnikov. Rojen je bil v vasi Brezovica vi Vrhniki, kjer zapušča tri brate in sestro. V Ameriki je bival 26 let.

— V Chicagu je bil preteklo nedeljo obstreljen v roko 20-letni Tom Marn, ki je opazil za sabo drveč avto, in je mislec, da so banditi, vozil z veliko brzino, v resnici pa je vozil za njim policijski avto. Detektivi, ki so ga lovili vsled hitre vožnje, so desetkrat ustrelili za njim, toda k sreči ga je zadela samo ena krogla. Stvar je bila na policijski postaji pojasnjena.

— V začetku januarja je umrl v javni prenočevalnici v Chicagu neki Jakob Germani. Čikaški listi so poročali, da je emigrant. Ko so pregledali njegove cape, so našli v žepu dve bančni knjižici, glaseči se na njegovo ime, iz katerih je bilo razvidno, da je imel na dveh največjih čikaških bankah $7100. Zdaj pa se je zvedelo, da je bil pokojni Slovenec, ki ima v Clevelandu sestrično. Pokojni čudak je bil okrog 57 let star, v Ameriki 31 let, ter je govoril tudi dobro nemško.

— V Canon City, Colo. je umrla Marija Javornik, v starosti 56 let. Bolehala je skoro osem tednov in zapušča žalujočega soproga in šest otrok. Doma je bila iz vasi Zagorica na Dolenjskem.

— Istotam je preminula Kristina Arko po več let trajajoči bolezni. Zapušča žalujočega soproga in devet otrok. Doma je bila iz Ribnice in je umrla v starosti okoli 50 let.

DENARNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO ZANESLJIVO IN TOČNO KAKOR VAM POKAŽE NASTOPNI SEZNAM

V JUGOSLAVIJO		V ITALIJO	
Din 200	$ 3.35	Lir 100	$ 5.70
Din 300	$ 4.80	Lir 200	$11.20
Din 400	$ 6.40	Lir 300	$16.40
Din 500	$ 8.—	Lir 400	$21.75
Din 1000	$15.75	Lir 500	$26.75
Din 5000	$76.50	Lir 1000	$52.50

Za izplačilo večjih zneskov kot zgoraj navedeno, bodisi v dinarjih ali lirah dovoljujemo še boljo pogoje.

IZPLAČILA V AMERIŠKIH DOLARJIH

Za izplačilo	$ 5.00	morate poslati	$ 5.70
" "	$10.00	" "	$10.80
" "	$15.00	" "	$15.90
" "	$20.00	" "	$21.00
" "	$40.00	" "	$41.10
" "	$50.00	" "	$51.30

Prejemnik dobi v staremu kraju izplačilo v dolarjih.
Nujna nakazila izvršujemo po CABLE LETTER za pristojbino $1.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU
(FRANK SAKSER)
216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

STRAŠEN UDAREC za MEŽIŠKE RUDARJE

Dne 13. januarja so bili delavski zaupniki mežiških rudarjev postavljeni pred težko izbiro. Ali privoliti v redukcijo velikega števila svojih tovarišev ali v znižanje plač vsem za 25 odstotkov. Sporočeno jim je bilo, da namerava ravnateljstvo ustaviti sledenje rudnike, da zmanjša nekoliko veliko izgubo, ki jo trpi podjetje pri sedanjih cenah svinca. Rudarje, ki so bili dosedaj zaposleni pri sledenju, bi bilo ali odpustiti ali bi pa morali delati vsi s svojimi tovariši pri odkopavanju rude, toda samo 12 dni v mesecu. (Dosedaj se je delalo 16—18 dni).

Delavski zaupniki so seveda morali pristati na skrajšanje delovnega časa, da njih tovariši ne izgube sedaj sredi zime dela. Delavstvo je zelo obupano, nihče ne ve, kako naj z zaslužkom desetih dni — dva dni se dela za odtegljaje pri bratovski skladnici — preživlja sebe in številne družinske člane ves mesec. Najhujše je pa to, da velja nova ureditev že za nazaj od 1. januarja. Vprašanje je, ali je bila ta težka redukcija sedaj sredi zime res potrebna!

ZANIMIVA ODKRITJA V POMPEJIH

Profesor Majuri, ki vodi arheološka izkopavanja v južni Italiji, je našel v Pompejih stvbe, ki so bile pod onimi, katere je zadela grozna katastrofa l. 79. Do njih je prišel v znameniti vili Menandro in sodi, da so njihovi stanki najmanj 100 let starejši kakor vila. Delo je bolj priprosto in okraski se niti od daleč ne morejo primerjati z onimi v vili. Zanimivo je, da so stene le slikane tako, kakor da bi bile marmornate. Da ne bi z novimi izkopavanji rušili pravih pompejanskih hiš, so pričeli kopati mestoma navpično v globino. — Posledica tega dela posebno obstabijskih in herkulanskih vratih so dognanja, da so Grki in ne Etruščani, kakor so domnevali do sedaj, položili temelj mestu Pompeji, kajti spodnji stari zidovi dokazujejo, da so bile skale izklesane in zidane na grški način. Znameniti arheolog Jacono je dalje dognal, da je bila bazilika nekoč grška, grški tempelj pa je bil porušen še pred letom 79.

Do nedavnega so ljudje obtoževali burbonske kralje Napolja, da so oni tako zanikrno pustili odkopavati Pompeje, da so premnoge hiše pri tem zelo trpele in se rušile pred odstranjevanju otrdelega pepela. Toda te obtožbe ne drže več, odkar so se pričeli posluževati odkopavanja v navpični smeri. Vandalizma na mnogih lepih pompejanskih hišah niso krivi Bourboni, ampak — potres leta 63. Tedaj so se udrle mnogim hišam strehe. Pokrili so jih le začasno, a predno so bile vse poškodbe popravljene, je prišlo l. 79, ko je Vezuv zasul s pepelom vse mesto in okolico.

Peter Zgaga

NEDELJSKA PRIREDITEV.

Pred pustom je treba iti kam pogledat, da človeku ne zastane kri po žilah, da kaj lepega vidi, kaj prijetnega sliši in če ni drugače, tudi užije kako dobroto.

V nedeljo sem bil v slovenski dvorani na Osmi, kjer so po odru rogovilili "Trije vaški svetniki", kjer so pridne slovenske žene kuhale najslajše slakosti in kjer se je v kleti iskrila zlata kapljica, obila zapuščina našega najbolj priznanega in čaščenega patrona sv. Martina.

Ne vem, kaj bi rekel o igraleih. Sama hvala ne zadošča, ker zaslužijo najvišje priznanje. Vsi od prvega do zadnjega.

Trinajst jih je bilo, in niso mogli biti boljši nego so bili. Topot je "Bled" samega sebe prekosil.

V igri je na mernike humorja, in če so še igralci za to, moraš neprestano bruhali v krohot ter imaš od smeha solzne oči še davno po končani igri.

Tri vaške svetnike so igrali John Maček, Frank Keršmane in Louis Pelič. Ko se je pojavil Maček na odru, sem mislil, da sem ugledal samega presvitlega cesarja Franca Jožefa v lovski obleki. Prav nobene sramote mu ni delal. Razlika je le ta, da je imel pokojni avstrijski vladar, kamorkoli ga je zanesla v mladih letih pot, na ducate nezakonskih otrok, dočim so imeli vsi trije vaški svetniki samo enega, pa še tisti jim je povzročal prazen strah in neutemeljeno bojazen.

Keršmane in Pelič sta bila tovarišu Mačku vredna druga ter sta se ž njim vred z naslado spominjala preteklih dni in ž njim vred trepetala ob misli, kaj bo prinesla bodočnost.

Mater županjo je igrala Lenca Kaplja tako naturno, da smo jo vsi občudovali. Vem, da je vseh muh polna, toda nikdar bi ji ne prisodil, da se zna tako pretvarjati.

Vloga ji je nudila priliko, da je pokazala v najpopolnejši obliki terejalsko, zlobno, prevdarno, vsevedno in oblastno mater županjo.

Marie Archul in Sophie Kerč, vsaka povsem svojevrstna v svoji lepoti in ljubkosti, sta bili zvezdi večera.

Mary Kerč je bila tako naravna kot da bi prišla iz gorenjskih hribov naravnost na slovenski oder. Vse priznanje Marti Hude in Frances Ovca za premišljene kretnje in za lepo slovensko govorico.

Izmed vseh je imel najbolj posrečeno masko Mirko Cerar. Moja soseda se ni šalila ko je pobožno vzdihnila: — Ah, to so pa naš novi gospod kaplan.

Anton Černkovič se je navzlic svoji kratki vlogi dobro postavil.

Igralci mi menda ne bodo zamerili, pa tudi gledalci ne, če pravim, da je vlogo učitelja najbolj neprisiljeno in najbolje igral kavalirski Vinko Ovca. Čeden fant, nikdar v zadregi, preko ušes zaljubljen in odločen nasprotnik vaških svetnikov. Ni čuda, če je bil svetohlinski župan Porenta tako jezen nanj, da si je v silnem ogorčenju potegnil s klobukom vred tudi lase z glave.

Toliko o igri in igraleih.

Petje pa ni bilo kaj prida. Pevci so dobri in izvežbani, toda brez pevovodje ne more niti najboljši zbor dobro in pravilno zapeti.

Če gre za obstoj najboljšega slovenskega prosvetnega društva v New Yorku, se ne sme vpoštevati upravičenih ali neupravičenih kaprie posameznika.

Saj smo vendar ljudje, za božjo voljo. Toliko moramo biti, vendar civilizirani in pošteni, da bomo pripravljeni poravnati krivico, pa če je bila storjena namenoma ali nehote.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

JOŽA HERFORT:

GOSTOLJUBJE.

Poslednji rumeni listi so trepetali v mrzli jeseni sapi, polja so ležala v svoji praznoti sama, pusta, drevje je ihte vilo gole veje v jesensko nebo. Zaman je solnce skušalo ogreti prazne loge in polja — planine so stale že v mrzlem zimskem veličastvu in čez gola polja je sever prinašal njih mrzli dih. Price so odšle. Kam? Daleč so solncem so šle, nas so pustile same, same s hrepenjem po solncu in zelenju.

Da, ptice o odšle, one nežne, ki jim je le solnce prijazno, one pa, ki jih tudi mraz ne prežene, so tu! Poglej, prisluhni: Mar ni med ječanjem vetra tudi še tu in tam nežen glasek ptička! O, je!

Logi so pusti in in prazni, ne nudijo jim niti zatočišča, ni hrane, bližje k človeku so prišle, poprosile so ga borne hrane, borne in pičle, ker imamo ljudje poleg koristoljubnosti še eno lepo lastnost — skopost. Kamor ni treba, tja sipamo na debelo, kjer je resnična potreba, tja vržemo velikodušno z svetohlinskem obrazom le drobtine, ki so nam že same tako rekoč odpadle. Na koliko sre potrkajo reveži, koliko jih dobe odprtih? — Spomni se, ki živiš v izobilju in razkošju.

Prav kot s človeškimi revčki je s ptičami. Ker so ostale pri nas, ker nas niso kljub mrazu zapustil, jim pravimo — klateži. Poglej jih, preštej jih, če jih moreš! V mestu jih vidiš res malo, tu se pridruži vrabcu, ki si je že davno pridobil meščanstvo, ščinkavce, sem in tja zaide v njihovo družbo kaka sinica in strnad, zelo rad pa zlatokljunko. Večino krme, ki jo potresajo usmiljene roke ptičkom, pa pospravijo golobje. Spomladi se pa pričnemo čuditi, zakaj nam ptički ne izkazujejo hvaležnosti, zakaj jih ni v naše sadonosnike, kjer bi naj obirali zajedalce in škodljivce sadnega drevja.

Poglej jih, spoznaj se z njimi pozimi, pa boš poznal one, ki bodo prišli na pomlad k tebi na dnino....

Pod senčnim Goloveem, onkraj Ljubljanice je hiša, vsa prepletena z bršljanom. Nekam mrko lice ima, pozimi in poleti isto, pa prav radi tega ljubko.

Na jesen, ko se porde in pozlate listi, zrumeni listje drevja v sadovnjaku, bršljan ostane isti. Velik, lep sadovnjak je za hišo, po drevju pa je vse živo. Zjutraj pričnó drobni krilatci svoje delo, med pesmijo delajo, pridno delajo. — Drobne sinice so že na vse zgodaj obrale debla in pregledale vsak količek, če se ni morda tam skril kak ponočnjak. Marsikoga so zalotile, vsak je moral na svetlo, pa kaj urno v drobni ptiči želodček. Sinice so opravile nad sadnem drevju, šle še za semeni, pa se porazgubile po gostem grmovju. Tu so pa našle že šive črnoglave znanke — črnoglavke. Obrale so po grmovju zrele jagode, samček je še tiho zapel, kot bi se spomnil lepih toplih dni, pa utihnil in upri temno očesce v modro nebo, kot bi hotel vprašati nebeškega krmarja, kdaj bo treba odriniti na jug.

Daleč je bilo še do velike poti, komaj da so se drobna srčeca spomnila nanjo, ko je stara sinica, koliko otročičev je že zredila in speljala šla s svojo družinico obirat drevje prav k zelenoviti hiši, pa tam iskala žuželk in bub. Kar se je spomnila, da hodi pozimi sem na hrano, da so okna polna zrnja. — Počkilila je na okno — bilo je prazno. Zletela je na prizidek, od tod na okno, stegnila vrat in pogledala v izbo, pa potrkala na okno. Nič še je trkala, pa nihče ji ni odprl in odletela je.

Pa jo je gledal stari prijatelj ptičkov, se ji smejal in zadovoljno dejal: "Ej, ej, kaj pa misliš? Saj imaš zunaj pač še dovolj hrane, zakaj me pa že prosiš?" Zamislil se je, na lieu je zamrl smeh in tiho je dejal: "Mraz bo."

— — —

Zima je potrkala na duri zgodaj, mnogi še niso bili pripravljeni za njen mrzli prihod. Ptice so na naglo odšle na jug, drevje je čez noč zgubilo svojo obleko, večer je bil še ves zlat, jutro je že ponujalo sneg.

Hiša pod Goloveem, še vsa zelena v zimzelenem bršljanu je postala pravo zavetišče ptic. Oj, če bi jih mogel prešteti! Koliko sinic in ščinkavcev je bilo, druščino so jim pa delali škrjanci strnadi, zelenci in pinože. Pisana družba! Vsi so našli polno skledo, obloženo mizo. Vso dolgo zimo, vse do prvih rož in cvetov na drevju! Tedaj pa, tedaj so se ptički oddolžili za vse zimske dobrote — na drevje so šli in poiskali slehernega žuželka, ki si je hotel vtihotapiti v lepi rožnobeli cvet sadnega drevja. Vso zimo jih je hranil njihov prijatelj, vso pomlad, poletje in jesen so oni pazili na njegovo drevje — najvzornejši, najčistejši sadovnjak dalec naokoli je bil njegov. Noben vrh ni bil zavit v tenčico gosenčjih mrež.

Koliko ga je stalo? Pokrmil je na zimo čez sto kilogramov krme — veliko, veliko boste dejali pa zmajali z glavo, češ, saj smo po vsej Ljubljani pokrmili komaj nekaj čez štiristo kilogramov! Res, prijatelj, toda če štutiš s ptički, če ti ni mar samo lastno uživanje — daj lačnim!

Ugovor, da krmimo v Ljubljani, ne drži. Koliko ptic pa pride v Ljubljano? Par sinic, nekaj ščinkavcev in kosov, pa vrabci in golobi! Nekaj je v Tivoliju, malo, prav malo v zvezdi, drugje pa toliko kot nič. Kaj je, ne raznašljujemo. Pika.

— — —

Snega je naletaval, ljudje sami vase zatopljeni so hiteli nemo dalje. Bilo je v Ljubljani, tam, kjer so hiše stare, mrke zgnečene skupaj. Na dvorišču, redko je solnce posijalo nanj, je bilo par vrabcev; melanuje je zašel škrjanček, lep, čopast. Pobirali so drobtinice, ki jih je streslo dekle, ki je prišlo iz mesta, prihranilo jih je za male prijateljčke. Gledala jih je, kako so pobirali ostanke njene južine, izpod klobuka ji je ušel pramen zlatih las, na lice pa lep smehljaj, morda košček zadovoljnosti. Ni pa opazila niti ona niti ptički velikega belega muca, ki se je plazil proti ptičkom. Kar je skočil, vrabci so sfrčali preplašeni na streho, v mačkovih krempljih pa je trepetal škrjanček. Dekle je krikulo, pa hotelo predrznega mačka udariti. Ni pa še svoje namere prav izvršilo, ko jo je osoren ženski glas pokaral: "Ja gospodična, ali se vam nič ne smili ta lepa živalca?"

Dekle se je ozrlo, napol plaho, napol osramočeno, stalo je pred mogočno gospo sosedo, ki ji je bil njen maček bog.

Povesilo je glavo, kodri so se ji užaljeno povesili še nižje, na njenem obrazu pa je bila sama grenka žalost."

— — —

Pa bo prišla pomlad in z njo ptički in solnce, takrat bo spet vsem dobro, sedaj pa je zima, pa trpe krilati in nekrilati ubožci bedo — spomnimo se obojih.

RAD BI IZVEDEL, kje se nahaja **Tony Swaschnik,** podomače **Oberjukalaš,** doma iz Drage pri Loškem potoku. Prosim cenjene rojake, če kdo kaj ve o njem, da mi sporoči, ali pa če sam bere ta oglas, naj se javi na naslov: — **Joe Kukec, P. O. Box 2179, Timmins, Ontario, Canada.**
(2x 30&31)

KRALJEVA LJUBICA BERAČI

Kdor se spominja damske mode pred 25 ali 30 leti, se bo gotovo spomnil tudi frizure "a la Cleo de Merode", las, počesanih po sredi tako, da so zakrivali ušesa, zadaj so bili pa povezani v kito na vratu. To frizuro je začela prva nositi znamenita, po svoji lepoti slavna plesalka Cleo de Merode, ki je bila ljubica belgijskega kralja Leopolda, kar je njen sloves še povzdignilo. Bila je ena najlepših žensk onih časov, slovela je po svojem krasnem obrazu, očarljivih očeh ter sloki postavi. Kralj Leopold, dostojanstvenik z dolgo brado, je bil strastno zaljubljen v njo in svoje ljubezni ni skrival. Za njeno srce se je pa potegoval tudi milijonar Jackques Lebaudy, ki je sklenil kupiti vso Saharo in si je tudi nadel ime "saharski cesar".

Milijonar se je hotel z lepo plesalko oženiti, pa ga je zavrnila. Potem se je oženil z drugo slavno lepotico iz pariškega gledališkega sveta, kar je pa bila njegova nesreča, kajti "saharska cesarica" je leta 1905 blizu New Yorka svojega moža baje po nesrečnem naključju ustrelila. Tudi takratni perzijski šah je bil zaljubljen v lepo plesalko. Imela je mnogo denarja in krasen grad blizu Pariza. Sčasoma se je pa njeno bogastvo razlezlo in zdaj pariški listi poročajo, da je tako obubožala, da mora po sejmih v Franciji beračiti.

PRIJATELJSTVO

Bridka resnica je: starejši ko postajamo, samotneje je okrog nas. Prijateljstva, ki so se zdela nekoč večna in neminljiva, se razprše kakor prah. Čim bolj dozorevamo po letih in spoznanju, tem bolj se rahljajo in razvezujejo odnošaji s prijatelji in prijateljicami iz mladih let. Slednjič pa pride za vsakogar ura, ko mora spoznati, da mu je iti svojo pot samemu, da se ob vseh udarcih usode ne sme zanašati na nikogar drugega.

Dekleta so na splošno že od otroških let dalje bolj nagujena, da sklepajo prijateljstva, kakor pa fantje. Rade se shajajo s prijateljicami in dele z njimi sto majhnih skrivnosti. Obetajo si več no zvestobo in trdno verujejo vanjo. Lepe sanje! Ko jih življenje na kraju šolskih let loči in razpriši na vse vetrove, v najrazličnejše pokliče, se kmalu odtuje druga drugi, in če se čez leta snidejo slučajno ali namenoma, se kmalu uverijo, kako malo skupnega je med njimi, kako ima vsaka svoje lastne težnje in cilje, kako malo umevanja za tuje kako jih veže le še kakor pajčevina tenka nit spominkov.

Morda je v življenju zmerom tako da ostane od mnogih mladostnih prijateljev le redkokatero, morda eno edino. In še velika sreča, če nam ostane vsaj ta eden edini človek, h kateremu se moremo zateči tako v radosti kakor v bridkosti.

Bistvo pravega prijateljstva za zrelega človeka ni več v vsakdanjih sestankih in medsebojnem pripovedovanju vseh vsakdanjih malenkosti, marveč v tem, da vemo za prijatelja, prijateljico, in za njegovo brezpogojno, vedno pripravljenost, da nas posluša in razume. Najsi prebiva daleč od nas, naša sreča je v zavesti: nekje na svetu je človek, ki v njegovem sreu naša radost in bol pristno, veliko odmeva. Tak prijatelj je neizčrpen zaklad in kdor ga ima, ne more biti nikdar povsem beden, povsem nesrečen.

Vedeti pa moramo, da je vsak človek svet zase "nebesno telo", zavito v lastno ozračje, kateremu naj ne prihaja preblizu noben drug človek, tudi najljubši ne. Neizbežno sledi drugače odboj z motnjami in katastrofami. Vsa obzirnost prijateljstva in ljubezni mora stremiti za tem, da ohranimo pravo razdaljo in ne vznemirjamo ozračja našega druga.

FRANCOSKI DELAVCI ZA 40 URNI DELAVNIK

Francosko delavstvo je te dni začelo vojno za 40-uri delovni teden. Boj bo trd in še ni gotovo, če bo uspel, toda francosko delavstvo se zaveda, da se bori za delavstvo celega sveta in je pripravljeno vztrajati. Njegovim voditeljem velja ta preosnova za prvi korak do drugih dalekosežnih izboljšav na gospodarskem pa tudi političnem področju.

Dne 6. t. m. zvečer se je vršil v Parizu velik delavski shod, katerega se je udeležilo veliko tisočev delavcev. Prvi je govoril generalni tajnik Splošnga delavskega združenja Leon Jouhaux.

Sprejeli so dnevni red, po katerem je vsak član C. G. T. (Confédération Generale du Travail) dolžan, da z vsemi silami propagira 40-urni delovni teden brez znižana? mezd. 40-urni delovni teden je neobhodno potreben, da se napravi konec brezposelnosti in bedi, ki tlači delavce vsega sveta.

Vsi govorniki so naglašali, da brez skrajšanega delovnega časa ni izhoda iz delovne krize. Dokazovali so, da bi bilo dobilo delo 276.0000 delavcev, če bi se bil 40-urni delovni teden uvedel že meseca oktobra. Tako pa brezposelnost trajna narašča. Nova električna centrala v Mühlhausenu, v kateri je delalo doslej 1200 delavcev, zaposluje sedaj samo še 125 ljudi. 975 delavcev je moralo na cesto. V Armentières-u je začelo štrajkati 5000 tekstilnih delavcev, da bi si priborili boljše življenjske pogoje. Če se pridružijo še delavci po predilnicah, se bo število štrajkujočih podvojilo.

Med govorniki so bili zastopniki vseh delavskih kategorij: delavka Jeanne Chevenard je zahtevala za preobremenjeno ženo več do nekoliko domače sreče. Govorniki so ostro napadali kapitalizem, ki da je edini kriv sedanje krize. "Nagovarjajo nas sicer "državljan, državljan", je dejal eden govornikov. Leon Jouhaux je rekel: "Gospodje, ki vedno kličejo na pomoč državo, a odrekajo delojemalcem pravico do državne podpore, so s pretirano produkcijo in spekulacijami zakrivili sedanjo stisko delavstva. Če so zdaj proti upeljavi 40-urnega delovnega tedna, potem nimajo drugega namena, kakor da ustvarijo zmedo in nered in pritisnejo na vlado. Proti temu se mora vse delavstvo složno boriti. Dne 1. maja 1933 mora praznovati delavstvo vsega sveta".

Z bojem za 40-urni teden združuje delavstvo boj za razorožitev. Jouhaux je naglašal, da morejo narodi, če resno hočejo, svoje vlade prisiliti, da izvrše razorožitev. Kakor hitro neha oboroževalna norost, se bo začela nova doba dela in miru. Boriti se je treba za novo delo in nov red, le tako bo mogoče zmagati sedanjo krizo.

Istočasno kakor delavstvo so zborovali tudi delodajalci in predsednik Zveze trgovskih zbornic v Franciji, Henry Garnier, je preddožil ministrskemu predsedniku Paul Boncourju soglasno sprejeti sklep, ki poziva vlado, naj se uvedbi 40urnega delovnega tedna upre, ker bi bil v škodo interesom Francije. Tudi delodajalci naglašajo potrebo edinosti in miru.

Dne 31. decembra je bilo v Franciji 227.108 vpisanih brezposelnih, za 5253 več kakor pred tednom. — Brezposelnost postaja tudi za Francijo resen problem".

"ŠESTNAJST LET V AFRIKI"

Pred kazenskim sodiščem v Freiburgu se je te dni začel proces proti "poslednjemu nemškemu vojnemu ujetniku" Karlu Ignacu Hummlu, ki se je izdajal za Oskarja Daubmanna iz Endingena. Afera sega v lanski mesec maj, ko sta prejela Daubmannova roditelja iz Napolija pismo, v katerem je stalo, da njun izginoli sin, ki so ga leta 1916 proglasili za mrtvega, še živi in da bi se rad vrnil v domovino.

Roditelja, močno vzradoščena nad to vestjo, sta se hitro napotila na županstvo, prosila za listine, ki jih je navajal pisec v pismu in sta poslala dokumente nemškemu konzulatu v Napoli. Dne 25. maja je prišlo obvestilo, da se je "Daubmann" zglasil osebno. Tri dni pozneje se je pogrešanec iz svetovne vojne pripeljal v Freiburg, kjer ga je sprejela na postaji tisočglava množica. Prišlece so vzklikali kakor izgubljenemu sinu. Vsi so mu ponujali usluge, vsi so mu stregli. V zahvalo za vse prijaznosti in ljubezjivosti so ljudje zahtevali, naj jim "žrtev vojne" pripoveduje svoje doživljaje. Tako je začel prišlec pripovedovati vse, kar je kdaj čital v pustolovskih knjigah. Slikal je, kako so ga Francozi odpeljali v ujetništvo, kako je skušal od tam pobegniti v Nemčijo, bil zasačen ter ustrelil francosko stražo, zaradi česar so ga prijeli in obsodili na deportacijo v Afriko, odkoder je ubežal na konju. Vsem, ki so mu hoteli verjeti — in teh je bilo neštevilno — je pripovedoval, da je prebil šestnajst strašnih let v Afriki kjer se mu je godilo tako slabo, da se ni naučil niti francoščine, ker je bil popolnoma odrezan od sveta.

Nacijonalisti so hlastnili po teh pripovedovanjih ter jih hiteli izrabljati za hujskanje proti Franciji. Povratnika pa so slavili kot mučenika za narodno stvar. Tede dni po prihodu v Endingen mu je priredila občina slavnosten banket. V naslednjem času je bil mož povabljen v razne kraje na javna zborovanja, kjer je ščuval proti Franciji in našel se je celo založnik, ki mu je dal večji predujem na račun honorarja za knjigo, ki bo opisovala vse muke, ki jih je pretrpel pod "francosko knuto".

Toda laž ima kratke noge. Ko je bila komedija na vrhuncu, so se pojavili dvomi o istovernosti sinu Daubmannovih staršev. Neki gostilničar je glasno izrazil svoje pomislike nad "Daubmannom", vendar to še ni zadostovalo za razkritje sleparja. Pet mesecev je trajala njegova triumfalna turneja po Nemčiji, kjer so ga jemali v zaščito posebno narodni socijalisti. Šele potem se je našel pogumen tovariš pravega Daubmanna iz svetovne vojne, ki je brez strahu izjavil, da je mož, ki stoji pred njim, drzen slepar, ne pa Daubmann. A nemške oblasti so tedaj že zahtevale od Francije diplomatskih pojasnil o mučeniškem trpljenju Oskarja Daubmanna, ki ga je "sovražnik" držal šestnajst let v afriškem azilu . . .

Drzne insinuacije lažnega Daubmanna so doživele konec, kakršen je moral priti. Po nedokazanih trditvah o jetništvu v Afriki, o pobegu čez Sredozemsko morje v Italijo, o smrtno nevarnem plavanju v tuniškem zalivu so 'Daubmanna' razkrinkali. Pod težo zastavljnih vprašanj, ki so zahtevala jasnih odgovorov, je lažnik omagal in omahnil ter priznal, da je krojač Hummel, ki se je oženil leta 1931, ušel svoji ženi v Italijo, in si tam izmislil svojo muškatirsko storijo. Sodišče bo potisnilo na njegovo lažno zgobo svoj pečat, s katerim bo zaenkrat zaključena ta silna blamaža nemških nacijonalistov in obrekovalcev Francije.

ULJUDNOST KITAJSKEGA GENERALA

Londonski "Times" poroča: Da so Kitajci zelo postrežljivi in uljudni, je splošno znano, svet pa še ni vedel, kako daleč gre uljudnost nekega kitajskega generala, ki je hotel storiti uslugo znanosti. Rektor anatomičnega zavoda v Šanghaju je pisal generalu, naj bo mu po možnosti poslal iv znanstvene svrhe nekaj trupel usmrčenih banditov. General je odgovoril zelo prijazno in od tistega dne je redno pošiljal trupla usmrčenih tolovajev anatomičnemu zavodu, kjer so se mladi medicinci na njih učili.

Rekor je pa opazil, da nekatere rane niso bile smrtne in je pisal generalu, naj poskrbi za večjo vestnost pri usmrtitvah, češ, da hodo trupla bolje ustrezala znanstvenim namenom. Na to pismo je odgovoril general z obratno pošto: "Srečen sem, da lahko storim znanosti še večjo uslugo. Da med nama ne bo več nesporazumov, sem ukrenil vse potrebno, da bodo v bodoče pošiljali obsojence kar vam, da jih boste lahko sami usmrčali, kakor se bo vam zdelo bolj prav". Kaj je odgovoril generalu učenjak, ni znano.

Koledar l. 1933

Vsebuje poleg spisov dveh naših pisateljev Trohe in Rupnika tudi pesmi Johna Bukovinskega, opis našega "Severnega romarja" Planiška, par krasnih povesti, poučne članke iz zemljepisja, naravoslovja in zgodovine ter nešteto drugih zanimivosti.

Cena 50c

Vpoštevajoč slabe gospodarske razmere, smo ga tiskali le omejeno število. Vemo, da boste popolnoma zadovoljni z letošnjim koledarjem in zaradi tega ne odlašajte, pač ga naročite še danes.

TEH 160 STRANI ZANIMIVEGA ČTIVA, SLIK, POUKA IN NASVETOV JE VREDNIH ZA VSAKEGA 50 CENTOV

Slovenic Publishing Company
216 West 18th Street New York, N. Y.

VAŽNO ZA NAROČNIKE

Poleg naslova je razvidno do kdaj imate plačano naročnino. Prva številka pomeni mesec, druga dan in tretja pa leto. Zadnje opomine in račune smo razposlali za Novo leto in ker bi želeli, da nam prihranite toliko nepotrebnega dela in stroškov, zato Vas prosimo, da skušate naročnino pravočasno poravnati. Poslužite jo naravnost nam ali jo pa plačajte našemu zastopniku v Vašem kraju ali pa kateremu izmed zastopnikov, kojih imena so tiskana z debelimi črkami, ker so opravičeni obiskati tudi druge naselbine, kjer je kaj naših rojakov naseljenih.

CALIFORNIA:
San Francisco, **Jacob Laushin**

COLORADO:
Pueblo, Peter Culig, A. Saftič
Walsenburg, **M. J. Bayuk**

INDIANA:
Indianapolis, Louis Banich

ILLINOIS:
Aurora, Mary Butchar
Chicago, J. Bevčič, J. Lukanich
Cicero, **J. Fabian** (Chicago, Cicero in Illinois)
Joliet, Mary Bambich, Joseph Hrovat
La Salle, J. Spelich
Mascoutah, Frank Augustin
North Chicago, **Jože Zelenc**

KANSAS:
Girard, **Agnes Močnik**
Kansas City, **Frank Žagar**

MARYLAND:
Sieyer, **J. Černe** (za Penna., W. Va. in Md.)

MICHIGAN:
Detroit, **Frank Stular**

MINNESOTA:
Chisholm, Frank Gouže
Ely, Jos. J. Peshel, Fr. Sekula
Eveleth, Louis Gonže
Gilbert, Louis Vessel
Hibbing, John Povše
Virginia, Frank Hrvatich

MONTANA:
Roundup, M. M. Panian
Washoe, L. Champa

NEBRASKA:
Omaha, P. Broderick

NEW YORK:
Gowanda, Karl Strnisha
Little Falls, **Frank Masle**

OHIO:
Barberton, Joe Hiti
Cleveland, Anton Bobek, **Chas. Karlinger,** Jacob Resnik, John Slapnik
Euclid, F. Bajt
Girad, Anton Nagode
Lorain, Louis Balant
Warren, Mrs. F. Rachar

OREGON:
Oregon City, Ore., J. Koblar

PENNSYLVANIA:
Ambridge, Frank Jakše
Bessemer, Mary Hribar
Broughton, Anton Ipavec
Conemaugh, **J. Brezovec**
Farrel, Jerry Okoru
Forest City, **Math Kamin**
Greensburg, Frank Nevak
Johnstown, John Polantz
Krayn, Ant. Tauželj
Luzerne, Frank Balloch
Manor, Fr. Demshar
Meadow Lands, J. Koprivšek
Midway, John Zust
Moon Run, Frank Podmilšek
Pittsburgh in vso okolico, **Vincent Arh**
Pittsburgh, J. Pogačar
Presto, F. B. Demshar
Reading, J. Pezdirc
Steelton, A. Hren
Unity Sta. in okolico, J. Skerl, Fr. Schifrer
West Newton, Joseph Jovan

WISCONSIN:
Milwaukee, Joseph Tratnik in Joe Koren
Sheboygan, **Leo Majcan** (in druge naselbine)
West Allis, **Frank Skok**

WYOMING:
Rock Springs, **Louis Tauchar**
Diamondville, Joe Rolich

Vsak zastopnik izda potrdilo za svoto, katero je prejel. Zastopnike rojakom toplo priporočamo.

UPRAVA "GLAS NARODA"

Tri lepe sestre.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA

Za Glas Naroda priredil I. H.

37 (Nadaljevanje.)

— Ali mislite, da se more iz tega, če kdo komu ugaja, razviti tudi ljubezen?

— Zakaj ne, Mr. Fox.

— Slišali ste, da iščem primerno ženo.

— Da, in želim vam mnogo sreče. Želim vam, da pravo najdete.

— Našel sem jo že! — Poleg mene hodi.

Gizela je bila vendarle nekoliko presenečena.

— O, Mr. Fox, ta, ki hodi poleg vas, zna ceniti čast, ki tiči v vaših mislih, toda vaša žena ne more postati. Svoje matere ne more zapustiti.

— Mater bi vzela s seboj. Zelo mi ugaja tudi vaša mati, ki ima tako hčer.

— Mr. Fox, hvala vam, toda ne morem.

— Zakaj ne? Izpolnil vam bom vsako željo. Sem v stanu to storiti.

— Ako bi vas ljubila, bi mi bilo vseeno, ali ste bogati ali revni.

— Ali se tega ne morete naučiti, da bi me ljubili? Zdaj sem vam še malo preveč tuj, toda —

V njegovem tresočem glasu je slišala tiho prošnjo.

— Ni to! Ljubiti vas ne morem, ker moje srce ni več prosto. Toda moja ljubezen mi ne daje nikakega upanja. Zato mi je usojeno, da bom morala sama hoditi skozi življenje. Ne maram vas varati, Mr. Fox. To ne bila bila poštena izmenjava — vse mi hočete dati — jaz pa vam za vse to ne bi mogla ničesar nuditi. — Roke stegne proti njemu. — Oprostite, če vas mogoče žalim.

Prime njeno roko in jo tesno stisne. Prebledi in poln žalosti gleda Gizeli v obraz, mrmra nekaj nerazumljivih besed, se obrne in počasnih korakov odide.

Osemnajsto poglavje.

Dr. Heimrod začudeno pogleda visoko postavo, ki je stala v njegovi sprejemni sobi in ga je skoro dosegala v visokosti. Tako si svoje gospodinje pač ni predstavljal. Ponudi ji stol.

— Prosim, sedite! — Torej, kakor sem vam že pisal: vodstvo celega gospodinjstva je v vaših rokah. Za pomoč imate kuharico in služkinjo. Poglavitno vaše delo je, da skrbite za mojo hčerko, ker nima mater. Sam imam premalo časa, da bi pazil na svojo Ilzo. Zelo je občutljiva in naderjena in mater zelo pogreša. Upam, da se vam bo posrečilo, da bo Ilza sčasom mogla pozabiti.

— Potrudila se bom izpolniti vaše želje, gospod doktor.

Mehko zadene glas njenih besed na njegova ušesa. Zdravnik, ki je bil zelo zaposlen, vstane.

— Zdaj bo prišla Ilza in potem si vse oglejte.

Odpre vrata sprejemne sobe in ji uljudno pokaže z roko, da prva stopi. Oba gresta skozi sobo in doktor odpre vrata v jedilnico. Pri oknu sedi okoli devet let staro dekletce in z velikim zanimanjem bere pravljice.

Z veselim vzklikom skoči otrok k stasitemu možu z rjavo brado:

— Papa!

Nežno ji pogladi plave lase in pravi:

— Ilza, tukaj ti predstavljam novo gospodično, ki se bo mogla mnogo bolj brigati za tebe, kot pa tvoj oče. Lepo jo ubogaj! Toda tega mi moji Ilzi ni treba reči.

Z vprašujočimi očmi gleda dekle vitko postavo. O, zopet je bila nova — četrta v enem letu, odkar je mati umrla.

Dekletce malo boječe prikloni glavo, toda z izrazom, ki je razodeval, da je zelo trdnega razuma.

— Še nekaj, Ilza, ali ti nisem včeraj prepovedal brati pri tako slabi razsvetljavi? Ali si hočeš oči popolnoma pokvariti?

— O, nisem več vedela, kaj naj delam. Šolske naloge sem že napisala in klavirja nisem še mogla igrati, ker so še bolniki pri tebi.

— Ti imaš vedno kak izgovor. — Kaj ne gospica, skrbeli boste za to, da Ilza ne bo preveč brala. To je njena strast — in pobožata otroka po licu. — Bodi pridna. Zdaj moram iti in o pol sedmih bomo imeli večerjo.

S kratkim, prijaznim priklonom se poslovi in odide v svoj urad.

Vzgojiteljica se ozira. Prostorna soba je bila krasno opremljena iz hrastovega lesa. Po stelažah so stali srebrni vrči in krožniki, v omari pa dragocena srebrna posoda.

Toda duh neugodnosti in neudobnosti je plaval po sobi. Gizela prime deklico za roko in Ilza jo pazljivo gleda.

— Zdaj pa, Ilza, pokaži mi mojo sobo. Upam, da bova dobri prijateljici.

V deklici je opazila nekako nezaupanje. Gizela pa je znala brati v njeni duši in je čutila, da je treba mnogo dobrote in ljubezni, da si pridobi njeno srce.

— Tukaj, gospica, je vaša soba — poleg moje. — Ilza je v prvem nadstropju odprla vrata precej prostorne sobe, v kateri je bila lepa postelja, velik umivalnik, omara za obleko, pisalna miza in divan. Na tleh je bil linolej, stene pobarvane s svetlo zeleno barvo. Vse je bilo zdravstveno in praktično. In vendar jo obide nekaj — neprikupljiva je bila soba.

— Prej, ko je še mama živela, je bilo tukaj vse drugače. Kjer sedaj spim, je bila mamina toaletna soba, v vaši sobi je mama spala in pjoleg nje je spal papa. Sedaj je njegova soba sprejemna soba za goste. Spočetka mi je bilo brez njega zelo dolgočasno.

— Zdaj pa ne sme več biti tako, Ilza. Med najinima sobama bodo vrata odprta. Potem nisi več sama in če kdaj kaj potrebuješ, me boš poklicala. Vedno bom tukaj za tebe.

Kaj takega ji do sedaj še ni rekla nobena vzgojiteljica. Ilza jo vsa začudena pogleda.

Še bolj pa je bila začudena, ko jo Gizela ljubeznjivo objame.

— Ali nočeš poskušati biti proti meni malo bolj prijazna in imeti v mene zaupanje? Glej, jaz te imam rada.

Ilza je bila vsa ginjena vsled Gizeline prijaznosti in ko je svoje gorke ustnice pritisnila na njeno lice, se je iskreno oklenila okoli vratu. —

— Da, gospica kako pa se pravzaprav pišete?

— Gizela Bernhausen.

— Tega imena še nisem nikdar slišala.

Gizela odpre svoj kovček in izloži svoje stvari. Pri tem ji je morala Ilza pomagati, vsled česar je bila zelo vesela. Doslej je bila vedno v sem v napotje. Nikdo ni od nje ničesar zahteval, nikdo je ni ničesar prosil. Stregli so ji, toda vedno z nekako hladnostjo, kar je rahločutno deklico vedno žalilo.

Gizela Bernhausen gre nato v kuhinjo v pritličju.

Kuharica in sobarica sta se zaupno pogovarjale, ko vstopi nova gospodinja in ju prijazno pozdravi ter jima izrazi upanje, da se bodo dobro med seboj razumele. Opazila pa je takoj pri obeh nekako sovraštvo, toda za to se ne zmeni.

Kuharica, zastavna ženeka, že bolj v letih, ji daje samo kratke odgovore in je jasno pokazala, da se čuti, da je ona gospodarica v kuhinji in da se nikdo ne sme mešati v njeno delo.

Gizela se ni zmenila za njene osorne besede, temveč je prosila sobarico, da ji pokaže druge prostore, kar je tudi takoj storila. Mlada rdečelična služkinja pripoveduje, da je doktorjeva žena pred enim letom umrla. Vedno je bila bolehna, sitna in nervozna in je grenila življenje svojega moža.

Gizela jo naglo prekine:

— Kuni, mislim, da si ne bomo med seboj grenili življenja. Gospod doktor me je vdinjal, da oskrbujem njegovo gospodinjstvo in zato je moja naloga, da tukaj zapovedujem in odločujem. Opazila sem, da ste mi prišli nasproti z nezaupanjem in z zelo majhno prijaznostjo. To tudi razumem, toda vendar prosim, da opustite vse predsodke in priznate mojo dobro voljo, da delujemo složno skupaj.

Lepa dekle zardi in v zadregi išče izgovore. Rekla je, da so imeli slabe izkušnje z drugimi gospodinjami, da je sama že tri leta pri hiši, kuharica pa šest let —

— Nikomur ne maram krajšati pravic, zahtevam pa, da tudi drugi moje vpoštevajo. Ne zahtevam ničesar krivičnega. Gospod doktor mi je predpisal moje dožnosti in potem se bom ravnala.

Zvečer sedi doktor Heimrod s hčerko in Gizelo pri mizi, ki je napravila nanj ves drug utis kot doslej. Pisane jesenske cvetlice so bile v vazi na belem prtu. Jedila so bila lepo razložena na krožnikih. Zdelo se mu je, kot bi bila soba vsa izpremenjena. Ilza je imela rdeča lica in je veselo govorila.

— Koliko pa ste stari, gospica Gizela? — vpraša deklica.

— Toda Ilza! — pokara oče.

— Šestindvajset let, — odgovori Gizela.

— Ali vaši stariši še žive?

(Dalje prihodnjič).

ŠPANSKA TRDNJAVA V PUSTINJI

Če vas morda kdaj doleti sreča, da se boste vozili po onem delu tropičnega Atlantika, kjer pljuskajo morski valovi čez zapadno obalo Sahare, bo vas pot vodila mimo pustih, peščenih bregov španske države Rio de Oro. In zaman bi iskali glavno naselbino ali prav za prav trdnjavo Villa Cisneros, ki stoji sicer tik morja, pa se vendar z morja ne vidi. Za mogočnim peščenim nasipom na bregu reke Rio de Oro stoji ta trdnjava. Rio de Oro (Zlata reka) je bila nekoč bogata zakladnica, iz katere so črpali zlato. Reka je tako zvani kanal, ker je plovna samo v dolžini 15 km. Sredi korita je nizka in peščena zato pa nevarna ladjam brez izkušenega krmarja. Na desni strani tega širokega kanala stoji na široki ravnini trdnjava Vila Cisneros.

Prvo, kar zagledaš, ko stopiš na pristaniški mostiček, je sušilnica rib. Tega ti itak ni treba posebej povedati, ker takoj začutiš sam. Neznosno vročina vlada na peščeni obali in zaman sežeš v žep po zelena očala, kajti rdečkasti pesek neskončne pustinje se teskeče, da bi človek mislil, da vidi pred seboj milijarde demantov. Blizu sušilnice zagledaš belo trdnjavo. Stene so visoke, za vsak slučaj je pa okrog trdnjave še šest ograj iz bodeče žice.

Trdnjava je velika in zelo solidno zgrajena. Za visokim zidovjem so poedina poslopja, tako pošta, orožarna, skladišče, stražnice, guvernerjev dom, pisarniško poslopje, častniški kazino, vojašnica, stanje itd. Pred orožarno stojita dva topova. Trdnjava ima svojo posebno pitno vodo, ki je v puščavi zelo primanjkuje. V trdnjavo jo morajo dovažati. Sredi trdnjave je radiopostaja s 30m visokim stolpom in s signalno napravo. Izven trdnjave je zgrajena sprejemna postaja.

Vse, kar potrebuje posadka, dovažajo dvakrat na mesec s Kanarskih otokov. Posadka šteje 100 mož s 15 častniki in guvernerjem, poleg tega pa še 60 mož broječo četo domačinov, obstoječo iz Marokancev in Mauritancev, ljudi temnorjave polti, ki jih rabijo za straže in za pohode v notranjost Sahare proti razbojniškim tolpam. Civilnih prebivalcev je v trdnjavi komaj 10, od teh tri ženske. Populacije ne more biti tu nobene. In težko si tudi mislimo, kako more živeti toliko moških s tremi ženskami.

Za trdnjavo ima šest arabskih rodbin svoje hišice, za njimi je pa zgrajen velik hangar francoske letalske družbe Lategoire, kjer sta vedno pripravljeni dve rezervni letali. Na severni strani trdnjave stoji morski svetilnik, oko mrtve obale. Življenje ljudi tu ni zavidanja vredno, kajti pomisliti moramo, da ne vidijo drugega, kakor vodo, pesek in nebo. Človek bi mislil, da je to naselbina mrtvih, — mrtvih idealov in mrtvega življenja, enoličnega in duhomornega, kakor je peščeni prah. Žive zato, da žive, odrezani so od sveta in družbe, ki so bili iz nje izključeni, da delajo tu s kolonizacijskim delom pokoro.

V trdnjavi so namreč ljudje, ki imajo na vesti zločine in jih je družba izločila. Redko se pripeti, da ta ali oni zahrepeni po zlati svobodi in rodni grudi. Želja po svobodi ga muči noč in dan, toda pobegniti je zelo težko. V trdnjavi je kakor v rodbini, če pogreše kakega člana, so takoj vsi na nogah. Zato so le redki, ki skušajo pobegniti, še manj je pa primerov, da bi se beg posrečil. Da bi dosegel begunec obalo, ni misliti. Čaka ga ali smrt od lakote in žeje, ali v krempljih divjih zveri. Le malo boljši od divjih zverin so Arabci, ki tujcem navadno ne prizaneso, če ga dobe v roke. Do prve francoske naselbine je pa 350 km.

DRUŠTVA

KI NAMERAVATE PRIREDITI

VESELICE,

ZABAVE

OGLAŠUJTE

"GLAS NARODA" ne čita samo vaše članstvo, pač pa vsi Slovenci v vaši okolici.

CENE ZA OGLASE SO ZMERNE

VOLITVE BOLGARSKEGA EKSARHA

V decembru se je sestal v Sofiji "sobor" pravoslavnih nadpastirjev z odgovorno in težko nalogo. Prezidij sobora (njegovi "starci" se je že ponovno zglasil pri prosvetnem ministru Muravjevu in ga opozoril na nedostatke pri verouku, ki bi moral tvoriti temelj vzgoje pri stalno naraščajoči materijalistični nevarnosti. Toda javnost je le malokdaj zvedela o glavnem vprašanju, ki ga rešuje sobor. Ta ima namreč nalogo spremeniti in prilagoditi sedanjemu stanju zastarelo ustavo bolgarske neodvisnosti cerkve (eksarhata) ter naposled določiti rok za volitve eksarha samega. Njegov prestol je nezaseden od leta 1916. Sobor deluje počasi in v molku, ker mora premagati številen žgoče neprilike, ki so nastale iz posebnih bolgarskih razmer. Kakor znano, se je pričela bolgarska borba za neodvisno cerkev že okoli leta 1832. Bogati in uplivni krogi grških pravoslavnih dostojanstvenikov (t. zv. carigrajski fanarioti) so dolgo preprečevali prošnje. Šele leta 1870 so prilili sultana politični dogodki, da je pristal na neodvisnost bolgarske cerkve. Leta 1871 se je v Carigradu sestal prvi bolgarski cerkveni sobor, kjer so bili poleg duhovnikov zastopani tudi verniki. Spisal je cerkveno ustavo in izvolil prvega eksarha. A carigrajski pravoslavni patriarh je v duhu fanariotske politike proglasil že prihodnje leto bolgarskega glavarja in ga pozval, da bi odstopil svoje cerkveno področje dosedanji nadoblasti, t. j. Carigradu. Tako je zašla bolgarska cerkev v razkol, kar je bilo v marsikaterem oziru usodno za njen razvoj. A kljub zunanjim nepriliikam je imela ustanovitev eksarhata velik narodno-vzgojni pomen za vse Bolgare v nekdanji Turčiji. Njih poprej razpršene župnije in šole so dobile vidnega glavarja in enotno vodstvo. Eksarh je ostal v Carigrada tudi potem, ko se je razvila bolgarska samostojna kneževina oziroma poznejše carstvo. Tako je določala cerkvena ustava in je odgovarjalo to stanje tudi narodnim zahtevam. Eksarh je pasel tudi bolgarske župnije na Turškem, v Rusiji in v Ameriki. Zadnji eksarh Josip I. je umrl še med svetovno vojno leta 1916 in sicer v Sofiji, kamor je prišel, da bi se zdravil. Poznejši težki politični dogodki so zasenčili cerkveno vprašanje, ki pa je postajalo vedno ostrejše. Zdaj, ko se je sestal sobor, razpravlja o vso vnemo bolgarska javnost, kje bo bival glavar bolgarske cerkve: v Carigradu ali v Sofiji? Pristaši selitve v Sofijo zagovarjajo svoje stališče s sedanjmi političnimi spremembami. Glavar samostojne cerkve mora bivati na področju one države, kjer šteje ta največ pristašev.

Nekdanje Turčije ni več, in samo Bolgarska zastopa Bolgare pred mednarodno javnostjo. A bojevita bolgarska emigracija, pred vsem seveda Macedonci, je že prijavila svoj protest zoper to stališče. Zahteva, da bo ostal eksarh kakor poprej v Carigradu, češ da v nasprotnem slučaju ne bi mogel braniti bolgarskih šolskih in cerkvenih zahtev izven ozemlja bolgarske države. Smatrajo, da bo potem imel eksarh manjši mednarodni ugled, ker ga bodo smatrali v inozemstvu samo za organ bolgarske vladne politike. Spor je zelo ogorčen. A pretežna večina bolgarske javnosti se je temeljito naveličala 'balkanskih razmer'. Vsled tega lahko pričakujemo, da bo sobor vendarle spremenil cerkveno ustavo in prenesel sedež eksarhata v Sofijo. Najbrže bo postal eksarh sedanji sofijski metropolit Štefan, ki presega po duhovnosti, priljubljenosti in tudi politični spretnosti vse ostale tekmece.

Naročite se na "Glas Naroda" — največji slovenski dnevnik v Zdr. državah.

METROPOLITAN TRAVEL BUREAU

(FRANK SAKSER)

216 WEST 18th STREET NEW YORK, N. Y.

PIŠITE NAM ZA CENE VOZNIH LISTOV, REZERVACIJO KABIN, IN POJASNILA ZA POTOVANJE

SHIPPING NEWS

1. februarja:
Albert Ballin v Cherbourg
3. februarja:
Aquitania v Cherbourg
5. februarja:
Conte di Savoia v Genoa
8. februarja:
Leviathan v Cherbourg
Hamburg v Cherbourg
10 februarja:
Paris v Havre
15. februarja:
Berengaria v Cherbourg
16. februarja:
Deutschland v Cherbourg
17. februarja:
Europa v Bremen
18. februarja:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
22. februarja:
Bremen v Bremen
25. februarja:
Conte di Savoia v Genoa
Majestic v Cherbourg
1. marca:
Aquitania v Cherbourg
President Roosevelt v Havre
Albert Ballin v Hamburg
4. marca:
Paris v Havre
Saturnia v Trst
Veendam v Boulogne
8. marca:
Leviathan v Cherbourg
Hamburg v Hamburg
9. marca:
Dresden v Bremen
10. marca:
Olympic v Cherbourg
11. marca:
Champlain v Havre
Rex v Genoa
14. marca:
Bremen v Bremen
15. marca:
Deutschland v Hamburg
17. marca:
Aquitania v Cherbourg
18. marca:
Lafayette v Havre
Conte di Savoia v Genoa
22 marca:
Europa v Bremen
Manhattan v Havre
New York v Hamburg
24. marca:
Paris v Havre
Majestic v Cherbourg
25. marca:
Augustus v Genoa
29. marca:
Albert Ballin v Hamburg
30. marca:
Bremen v Bremen
31. marca:
Olympic v Cherbourg
1. aprila:
Rex v Genoa
Champlain v Havre
Volendam v Boulogne
5. aprila:
Aquitania v Cherbourg
Hamburg v Hamburg
7. aprila:
Europa v Bremen
8. aprila:
De de France v Havre
Conte di Savoia v Genoa
12. aprila:
Deutschland v Hamburg
14. aprila:
Statendam v Boulogne
Saturnia v Trst
15. aprila:
Paris v Havre
Bremen v Bremen
18. aprila:
Majestic v Cherbourg
19. aprila:
Manhattan v Havre
New York v Hamburg
21. aprila:
Olympic v Cherbourg
Mauretania v Cherbourg
22. aprila:
Champlain v Havre
Roma v Genoa
25. aprila:
Leviathan v Cherbourg
Europa v Bremen
26. aprila:
Berengaria v Cherbourg
Albert Ballin v Hamburg
Veendam v Boulogne
29. aprila:
De de France v Havre
Augustus v Genoa

V JUGOSLAVIJO

Preko Havre

Na Hitrem Ekspresnem Parniku

PARIS

10. FEBRUARJA

4. Marca — 24. Marca

CHAMPLAIN

18. Februarja — 11. Marca

LAFAYETTE

18. Marca

NIZKE CENE DO VSEH DELOV JUGOSLAVIJE

Za pojasnila in potne liste vprašajte naše pooblaščene agente

French Line

19 STATE STREET. NEW YORK

CENA

DR. KERNOVEGA BERILA JE ZNIŽANA

Angleško-slovensko Berilc

(ENGLISH SLOVENE READER)

Stane samo

$2.—

Naročite, ga pri

KNJIGARNI 'GLAS NARODA'

216 West 18th Street New York City

POZOR

Naša zaloga Blaznikovih Pratik je pošla. — V zalogi imamo še Slovensko-Ameriški Koledar, ki stane samo 50 centov.

Uprava Glas Naroda

Vsakovrstne

KNJIGE

POUČNE KNJIGE

POVESTI in ROMANI

SPISI ZA MLADINO

se dobi pri

"GLAS NARODA"

216 W. 18th Street New York, N. Y.

POPOLEN CENIK JE PRIOBČEN V TEM LISTU VSAKI TEDEN